

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ศึกษาทำความเข้าใจและหาเหตุผลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่า ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่า ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่า ในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร (ค.ศ. 2001-2004) (พ.ศ. 2544-2547) และแนวโน้มความสัมพันธ์อันเป็นผลจากการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่า และแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่า ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเอกสาร บทสัมภาษณ์ และวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ศึกษาการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่าในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร มีแนวปฏิบัติค่อนข้างจะแปลก นวัตกรรม และลักษณะที่มีความโดดเด่น มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ซึ่งมีผลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่า กล่าวคือ การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ให้ความสำคัญกับนโยบายต่างประเทศที่เน้นหนักทางด้านเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งต่างจากสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย คือ ค่อนข้างให้ความสำคัญกับหลักการอย่างมาก มีการติดตามผลอย่างมีระบบและ มีการประเมินผลความคืบหน้าของนโยบายฯ ที่ได้

ดำเนินการ และเป็นผู้ริเริ่มและผลักดันให้พม่านำไปสู่การเปลี่ยนแปลงประชาธิปไตย
ภายในแผนปฏิบัติการที่เรียกว่า Road map of democracy และยังประกาศถึงความสัมพันธ์
เชิงก้าวหน้ากับพม่า ในขณะที่ไทยและพม่ามีความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นต่อกันและการไป
เยือนพม่าของ พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญในการรื้อฟื้นความสัมพันธ์
ที่ดีต่อกันกลับมาอีกครั้ง และ พล.อ. ตานฉ่วย ได้มาเยือนไทยเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปี
ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่สนิทสนมเป็นการส่วนตัวเป็นพิเศษของผู้นำ
ระดับประเทศของไทยและพม่า

บทบาทและท่าทีที่สำคัญในเวทีระหว่างประเทศ คือ ต้องการเป็นผู้นำและเป็น
ศูนย์กลางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยพยายามสร้างความร่วมมือ
ทางเศรษฐกิจร่วมกันภายใต้ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-
แม่โขง ระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า ไทย และเวียดนาม (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong
Economic Cooperation Strategy--ACMECS หรือ Economic Cooperation Strategy--ECS)
กับประเทศเพื่อนบ้านที่มีดินแดนติดกัน (กัมพูชา ลาว เวียดนาม และพม่า)

นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญภายนอกที่มีผลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของ
ไทยต่อพม่าในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร ส่วนหนึ่งมาจากกระแสกดดันจาก
กลุ่มประเทศมหาอำนาจ ซึ่งนำโดย สหรัฐฯ ได้สร้างมาตรการ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการจัด
ระเบียบโลกใหม่ (New World Order) ที่ต้องการให้นานาประเทศเปิดเสรีในด้านการเมือง
เศรษฐกิจสังคม และการค้าที่มีความเสรี โดยให้ความสำคัญของความเป็นประชาธิปไตย
สิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อม จึงมีความพยายามผลักดันให้พม่ามีการปกครองที่เป็น
เสรีประชาธิปไตย โดยอาศัยแรงกดดันของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนเป็น
แรงผลักดัน

แนวโน้มการดำเนินนโยบายต่างประเทศของไทยต่อพม่าในสมัย พ.ต.ท. ดร. ทักษิณ
ชินวัตร เข้ามารับตำแหน่งรัฐมนตรี สมัยที่ 2 ค.ศ. 2005-2008 (พ.ศ. 2548-2551) ยังคงมี
แนวทางปฏิบัติที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก กล่าวคือรัฐบาลยังคงให้ความสำคัญ
กับการกระตุ้นการบริโภคภายในและพึ่งพาตลาดต่างประเทศ และแก้ไขปัญหภายใน
ประเทศ (อันเนื่องมาจากปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาวิกฤต

น้ำมัน การบริหารจัดการกับปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน เป็นอันดับแรก ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาล จึงทำให้ยังไม่แสดงบทบาทในเวทีระหว่างประเทศที่เด่นชัดมากนักสำหรับกรณีความสัมพันธ์ระหว่างไทยและพม่า รัฐบาลยังคงรักษาท่าทีและบทบาทที่ความห่วงใยและเอาใจพม่าเป็นพิเศษและยังคงรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในระยะยาวอย่างมีนัยสำคัญ

แต่อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายต่างประเทศโดยให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญจะต้องมีความชัดเจน เพื่อไม่เกิดความทับซ้อน และไม่ควรเน้นหนักไปด้านใดด้านหนึ่งมากเกินไปจนเกิดขาดความสมดุล ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาได้ และเพื่อการมีเอกราช อธิปไตย และเพื่อความอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

This thesis is to study factors affecting the decision on foreign policy toward Myanmar as well as Thai-Myanmar relationship during the first Thaksin Shinawatra government (2001-2004) and trend of the relationship between the two countries. This research is conducted through a documentary study, interview and qualitative analysis

This study finds that the foreign policy of Thailand towards Myanmar during the first Thaksin government is peculiar since his outstanding personality and high self-confidence have influenced the decision on the foreign policy of Thailand toward Myanmar. That is, the foreign policy of the Thaksin government has put its emphasis on economic front, which is different from that of the

previous government of Prime Minister Chuan Leekpai, which paid a great attention to the principles, with systematic follow-up and evaluation of the progress on this policy and attempt to push Myanmar toward democracy. This indicated the progressive relationship between Thailand and Myanmar even though the relationship between both countries was not on a normal course. The trip to Myanmar of Premier Thaksin Shinawatra has been a major turn of the relationship between both countries with a positive sign while General Than Shwe made his first trip to Thailand during the past ten years. It shows a close tie between both countries through a special personal relationship between the leaders of the two countries.

An important role and action in the international forum of Prime Minister Thaksin is to become a leader and, for Thailand, the economic center in Southeast Asia through joint economic cooperation under the (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy-ACMECS) with neighboring countries (Cambodia, Laos, Vietnam and Myanmar).

An external factor which affects the formation of foreign policies of Thailand towards Myanmar during Thaksin government is the pressure of major world countries led by the United States. They put rules on the New World Order which requires each country to open up and liberalize politics, economy, society and trade focusing on democracy, human rights and environment. Therefore, there is an attempt to push Myanmar towards democracy through the pressure exercised by the neighboring countries in Asean.

The trend of foreign policies of Thailand towards Myanmar in the second term of Thaksin government, 2005-2008 (B.E. 2548-2551) would

make no significant change from the existing practices. That is, the government will put a focus on the promotion of domestic consumption and reliance on foreign markets. Internal problems caused by the unrest in the southern provinces, oil crisis, and anti-corruption measures, tend to affect the image of the government, so it is unable to assume a leading role in the international forum. With respect to Thai-Myanmar relationship, the government has its position on special care and attention to Myanmar to significantly enhance the good relationship in the long run.

Nonetheless, the foreign policy which focuses on significant economic interest needs to be clearly and transparently undertaken and the focus should be well balanced to mitigate any possible problem and to enhance sovereignty and powerful position of the country in the region.